

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 26 novembre 1999, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "déterminant le mode de calcul de la contribution des sociétés professionnelles de notaires au fonds notarial", a donné le 20 décembre 1999 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 26 november 1999 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot bepaling van de berekeningsmethode van de bijdrage van de professionele vennootschappen van notarissen aan het notarieel fonds", heeft op 20 december 1999 het volgende advies gegeven :

Observation générale

En vertu de l'article 117, § 4, de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat, inséré par la loi du 4 mai 1999 (1) :

"Le fonds notarial est alimenté par une contribution de 1,5 % calculée sur le revenu net imposable de tous les notaires. Le Roi détermine la méthode de calcul afin d'obtenir des associations de notaires une contribution équivalente.".

L'arrêté en projet fixe la contribution annuelle d'une "société professionnelle de notaires" à 1,5 % des revenus nets imposables de la société, quel que soit le nombre des notaires associés, avec un minimum de 50.000 F.

Ce montant correspond, pour un notaire isolé, à un revenu net imposable de 3.333.333 F.

D'après le fonctionnaire délégué, cette différence de traitement tend à tenir compte du fait que l'exercice de la profession de notaire en société permettrait de réduire le revenu net imposable. Le minimum de 50.000 F correspondrait à la contribution moyenne par notaire devant permettre au fonds de remplir sa mission.

Il semble que la deuxième phrase de l'article 1er en projet devrait fixer le minimum à 50.000 F "par notaire associé".

(1) Loi du 4 mai 1999 "modifiant la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat", publiée au Moniteur belge du 1er octobre.

Même ainsi rectifiée, cette formule paraît arbitraire.

En visant les "associations de notaires", l'article 117, § 4, vise en réalité deux situations très différentes : les sociétés civiles de notaires dénuées de la personnalité juridique, dans lesquelles chaque notaire associé est soumis à l'impôt des personnes physiques sur sa part des profits de l'association, et les sociétés civiles de notaires qui ont adopté une des formes autorisées prévues par la loi sur les sociétés (S.P.R.L., sociétés coopératives).

Ce n'est que dans ce second cas que l'on peut parler d'un revenu net imposable "de la société". Toutefois, ce revenu net imposable n'est en rien représentatif des revenus professionnels des notaires associés : si la société attribue à ceux-ci, outre des rémunérations mensuelles, la quasi-totalité du profit net lors de l'approbation des comptes annuels, le revenu net imposable de la société sera quasi nul, puisque tant les rémunérations payées aux notaires associés en cours d'année que la part du profit net qui leur est alloué, à titre de "tantième", lors de l'approbation des comptes constituent des charges professionnelles déductibles du revenu imposable de la société.

Si l'on veut réaliser une égalité de traitement entre les notaires isolés et les notaires associés, il paraît donc plus adéquat de prévoir simplement que, lorsque les notaires exercent leur profession au sein d'une société professionnelle dotée de la personnalité juridique, la contribution due par celle-ci est calculée sur le total des

.../...

rémunérations attribuées aux notaires associés au cours de l'exercice considéré, majoré du bénéfice net imposable de la société.

Il n'y a pas lieu de prévoir de règle particulière dans l'hypothèse où les notaires exercent leur profession en société civile dénuée de la personnalité juridique.

Observation particulière

Intitulé

Dans l'intitulé néerlandais, le mot "berekeningsmethode" doit être remplacé par les mots "methode voor de berekening".

Préambule

Il y a lieu d'écrire :

"Vu la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat, notamment l'article 117, § 4, alinéa 1er, inséré par la loi du 4 mai 1999;".

Dispositif

Article 1er

Dans le texte néerlandais de la seconde phrase, il faut écrire "mag" au lieu de "kan".

Algemene opmerking

Artikel 117, § 4, van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999 (1), bepaalt inzonderheid het volgende :

"Het notarieel fonds wordt gestijfd door een bijdrage ten belope van 1,5 % op het netto-belastbaar inkomen van alle notarissen. De Koning bepaalt de berekeningsmethode zodat de vennootschappen van notarissen een evenwaardige bijdrage leveren.".

Bij het ontworpen besluit wordt de jaarlijkse bijdrage van "een professionele vennootschap van notarissen" bepaald op 1,5 percent van het netto-belastbaar inkomen van de vennootschap, ongeacht het aantal geassocieerde notarissen, met een minimum van 50.000 frank.

Voor een notaris die niet in het kader van een vennootschap werkt, komt dat bedrag overeen met een netto-belastbaar inkomen van 3.333.333 frank.

Volgens de gemachtigde ambtenaar bestaat de bedoeling van dit verschil in behandeling erin rekening te houden met het feit dat de uitoefening van het notarisambt in vennootschapsverband de notarissen in staat stelt hun netto-belastbaar inkomen te verlagen. Het minimum van 50.000 frank zou overeenkomen met de gemiddelde bijdrage per notaris aan de hand van welke bijdrage het fonds zijn taken zou moeten kunnen uitoefenen.

(1) Wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 1 oktober.

Blijkbaar moet in de tweede zin van het ontworpen artikel 1 het minimum worden bepaald op 50.000 frank per geassocieerd notaris.

Zelfs wanneer die formule aldus verbeterd wordt, lijkt zij nog willekeurig.

Artikel 117, § 4, waarin sprake is van de "vennootschappen van notarissen", verwijst in feite naar twee zeer verschillende toestanden : enerzijds, de burgerlijke vennootschappen van notarissen zonder rechtspersoonlijkheid, waarin elk geassocieerd notaris personenbelastingen dient te betalen op zijn aandeel in de winsten van de associatie, en, anderzijds, de burgerlijke vennootschappen van notarissen die een van de vormen hebben aangenomen die toegestaan zijn door de wet op de handelsvennootschappen (BVBA's, coöperatieve vennootschappen).

Alleen in het tweede geval kan van een netto-belastbaar inkomen "van de vennootschap" worden gesproken. Dat netto-belastbaar inkomen geeft echter geen beeld van het beroepsinkomen van de geassocieerde notarissen : als de vennootschap, bij de goedkeuring van de jaarrekening, aan de geassocieerde notarissen bovenop hun maandelijks vergoeding nagenoeg de volledige nettowinst uitkeert, zal het netto-belastbaar inkomen van de vennootschap nagenoeg nul bedragen, aangezien zowel de vergoedingen die tijdens het jaar aan de geassocieerde notarissen zijn betaald als het aandeel in de nettowinst dat hen bij de goedkeuring van de rekeningen, bij wijze van "tantième", wordt toegekend, bedrijfslasten vormen die van het belastbaar inkomen van de vennootschap mogen worden afgetrokken.

.../...

Als men tot een gelijke behandeling van alleen werkende notarissen en geassocieerde notarissen wil komen, lijkt het dan ook beter om gewoon te bepalen dat wanneer notarissen hun ambt uitoefenen in het kader van een professionele vennootschap met rechtspersoonlijkheid, de door die vennootschap verschuldigde bijdrage berekend wordt op het totaal van de vergoedingen die tijdens het dienstjaar in kwestie aan de geassocieerde notarissen zijn uitgekeerd, vermeerderd met het netto-belastbaar inkomen van de vennootschap.

Voor de notarissen die hun ambt in het kader van een burgerlijke vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid uitoefenen, behoeft geen specifieke regel te worden gesteld.

Bijzondere opmerkingen

Opschrift

In het opschrift behoort het woord "berekeningsmethode" te worden vervangen door de woorden "methode voor de berekening".

Aanhef

Men schrijve :

"Gelet op de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, inzonderheid op artikel 117, § 4, eerste lid, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999;".

.../...

Dispositief

Artikel 1

In de tweede zin schrijve men "mag" in plaats van
"kan".

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs J.-J. STRYCKMANS,
de Heren

Y. KREINS,
P. QUERTAINMONT,

J. KIRKPATRICK,

premier président,
eerste voorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseur de la
section de législation,
assessor van de
afdeling wetgeving,

Madame J. GIELISSEN,
Mevrouw

greffier assumé,
toegevoegd griffier.

Le rapport a été présenté
par M. A. LEFEBVRE, auditeur. La
note du Bureau de coordina-
tion a été rédigée et exposée
par Mme I. LEYSEN, référendaire
adjoint.

Het verslag werd uitge-
bracht door de H. A. LEFEBVRE,
auditeur. De nota van het Coör-
dinatiebureau werd opgesteld en
toegelicht door Mevr. I. LEYSEN,
adjunct-referendaris.

La concordance entre la version
française et la version néerlandai-
se a été vérifiée sous le contrôle
de M. J.-J. STRYCKMANS.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. J.-J. STRYCKMANS.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PREMIER PRESIDENT - DE EERSTE
VOORZITTER,

J. GIELISSEN

J.-J. STRYCKMANS